

SZKOŁA PISANIA – ROZPRAWKA

1. W poniższej rozprawce wskaż wstęp, rozwinięcie i zakończenie.

Świat pozbawiony piękna ogrodów byłby uboższy

Na bogactwo świata składają się między innymi dziedzictwo kulturowe i przyroda, która nas otacza, zarówno ta dzika, jak i ujarzmiona przez człowieka. Ogrody stanowią istotną część tej ostatniej. Te najsławniejsze i najpiękniejsze powstały jako przejaw luksusu i choć nie są może niezbędne do życia, to odgrywają w nim znaczącą rolę. Jestem zwolennikiem stwierdzenia, że „świat pozbawiony piękna ogrodów byłby uboższy”. Postaram się to udowodnić, odwołując się do przykładów z literatury i sztuki.

Pierwszym dowodem na słuszność postawionej przeze mnie tezy mogą być wiszące ogrody Babilonu. Rosnące w nich rośliny, zasadzone na kilku piętrach tarasów połączonych skomplikowanym systemem nawadniającym, sprawiały wrażenie zawieszonych w powietrzu. Były tak niesamowite i piękne, że zyskały miano jednego z siedmiu cudów świata starożytnego. Stanowiły więc swoisty skarb całej ówczesnej ludzkości. Dziś znamy je tylko z opisów. Bez nich nasza kultura wiele by straciła. Nie byłoby w niej jednego z wyobrażeń piękna, za którym ludzkość tęskni.

Kolejnym argumentem przemawiającym za słusznością tezy jest wpływ ogrodów na wyobraźnię artystów. Wiele liczących się w historii sztuki obrazów, na przykład sławne płótna impresjonistów, choćby Moneta, zostało namalowanych pod wpływem piękna ogrodów. Sądzę również, że gdyby nie zamiłowanie dziewiętnastowiecznych pisarzy do nieujarzmionej natury i rozległych przestrzeni (typowych dla ogrodów romantycznych), nie powstałyby na przykład ballady i sonety Adama Mickiewicza.

Argumentem świadczącym o wartości ogrodów jest też fakt, że ich piękno może mieć wpływ na postawy i funkcjonowanie ludzi. Przykładu takiego oddziaływania dostarcza powieść Francis Burnetta *Tajemniczy ogród*. Jej bohaterka – obdarzona niełatwym charakterem dziewczynka, która straciła rodziców i dom rodzinny – odkrywa zaniedbany ogród. Zaczyna go pielęgnować, sadi i ożywia rośliny i dzięki temu zmienia chaszczę w piękne i niezwykle miejsce. A równocześnie niepostrzeżenie zmienia się sama. Staje się kimś dobrym i miłym. Na dodatek pomaga swojemu kuzynowi Colinowi, którego wszyscy uważają za niepełnosprawnego, przezwyciężyć przeświadczenie o chorobie i przywraca radość jego nieszczęśliwemu ojcu – swojemu wujowi. Piękno ogrodu wpływa więc bezpośrednio na bogactwo osobowości bohaterki.

Reasumując, uważam, że stwierdzenie: „Świat pozbawiony piękna ogrodów byłby uboższy” jest ze wszech miar słuszne. Bez tego piękna znacznie zmniejszyłyby się zasoby skarbów kultury, nie powstałyby ważne dzieła malarskie i literackie, a ludziom trudniej byłoby znaleźć miejsca, w których panują cisza i harmonia, umożliwiające regenerację sił. Mam nadzieję, że planując rozbudowę miast, nikomu nie przyjdzie do głowy niszczenie pięknych ogrodów. „Pamiętajcie o ogrodach, przecież stamtąd przyszlście...”

Rozprawka zaczerpnięta z materiałów Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie,
Egzamin gimnazjalny 2007, www.cke.edu.pl.

2. Przedstaw budowę wstępu zamieszczonej rozprawki, cytując odpowiednie fragmenty tekstu.

nawiązanie do tematu

.....

.....

teza

.....

.....

zapowiedź dalszych rozważań

.....

.....

.....

3. Wypisz argumenty, którymi posłużył się autor rozprawki do potwierdzenia słuszności swojej tezy.

argument 1

argument 2

argument 3

4. Przeanalizuj budowę argumentów użytych w rozprawce i napisz, jak należy konstruować argument.

.....

5. Przedstaw budowę zakończenia rozprawki, cytując odpowiednie fragmenty tekstu.

synteza

konkluzja

6. Wypisz z powyższej rozprawki słownictwo typowe dla tej formy wypowiedzi i dopisz własne przykłady.

Słownictwo typowe dla rozprawki		
porządkujące argumentację	wpływające na spójność wypowiedzi	sygnalizujące wyrażanie opinii

7. Napisz rozprawkę, w której zajmiesz stanowisko wobec stwierdzenia „Wyprawa, wędrówka, tułaczka... – podróż niejedno ma imię”. W argumentacji wykorzystaj przykłady z różnych dziedzin, na przykład literatury, historii, filmu.

A. Zastanów się nad tematem pracy. Czy zgadzasz się z powyższym stwierdzeniem czy może uważasz inaczej? Zapisz swoje wstępne refleksje.

.....

.....

.....

.....

.....

B. Zbierz argumenty, które można by wykorzystać w rozprawce na ten temat. Podaj przynajmniej po jednym argumencie:

- pochodzącym z literatury

.....

.....

.....

- zaczerpniętym z historii

.....

.....

.....

- pochodzącym z filmu

.....

.....

.....

- pochodzącym z innych źródeł

.....

.....

.....

C. Spójrz na omawiane przez siebie argumenty z innej strony. Czy potrafisz znaleźć jakieś przykłady podważające słuszność twojego stanowiska? Jeśli tak, zapisz je.

.....

.....

.....

.....

.....

D. Rozważ wszystkie argumenty i kontrargumenty wymienione w powyższych ćwiczeniach i sformułuj tezę swojej pracy.

.....

.....

.....

.....

.....

E. Zaplanuj wstęp swojej pracy. Pamiętaj, że oprócz tezy powinien zawierać przynajmniej jeszcze jeden element - nawiązanie do tematu lub zapowiedź dalszych rozważań.

Nawiązanie do tematu

.....

.....

Zapowiedź dalszych rozważań

.....

.....

F. Uporządkuj swoje argumenty tak, aby w trakcie lektury czytelnik był coraz bardziej przekonany, że twój tok myślenia jest słuszny.

Argument 1

.....

.....

Argument 2

.....

.....

Argument 3

.....

.....

G. Podsumuj swoje rozważania w kilku zdaniach. Pamiętaj, że twoje zakończenie powinno zawierać syntezę i konkluzję.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

H. Napisz rozprawkę na temat „Wyprawa, wędrówka, tułaczka... - podróż niejedno ma imię”. Wykorzystaj powyższe ćwiczenia redakcyjne.